

Κίου, ἐ-ινείου τῶν Νικέων. Μεταξὺ δὲ τῶν κόλπων τούτων κείται χερσοννησίως τόπος, σηματούμενος ὑπὸ τοῦ ὄρους Ἀργανθωρίου, ὀνομασθέντος ἀπὸ Ἀργανθῶνος τῆς Ῥήσου γυναικὸς κατὰ Στέφανον, ἢ ἀπὸ Ἀργανθῶνης χώρας κατ' ἄλλους, ἐχούσης καὶ ποταμὸν Ἀργανθῶνειον.

Ἡ Κίος κειμένη κατὰ τὸν μυχὸν τοῦ Κικνοῦ κόλπου παρὰ τὴν ὁμώνυμον αὐτῆ ποταμὸν καὶ τὸν Ἀσκανίον, ἄλλον ποταμὸν κατεργόμενον ἀπὸ τῆς Ἀσκανίας λίμνης, φηνομάσθη ἀπὸ Κίου, τινὸς τῶν Ἀργοναυτῶν, ἀποικία οὕσα Θεσσαλῶν καὶ Ἡρακλεωτῶν. Φίλιππος ἐ-υῖος Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ, ὁ πατὴρ τοῦ Περσέως, τελευταίου τῶν Μακεδόνων βασιλέως, κατασκάψας αὐτὴν παρέδωκεν εἰς τὴν Προυσίαν, βασιλεῖα τῶν Βιθυνῶν. Εἰς τὴν Κίον ἀποβάντες καὶ οἱ πρῶτοι Σταυροφόροι ἢ Σταυρομάχοι, ἐρχόμενοι ἐκ Δύσεως πρὸς βλάβην τῆς Αὐτοκρατορίας τοῦ Βυζαντίου ὑπὸ ἄλλο πρόσχημα, ἀνείχονταν πλοῖα ἐκ τοῦ παραλίου εἰς τὴν λίμνην Ἀσκανίαν, ἐν' ἀποκλείσεισι τελείως καὶ ἐκ τῆς λίμνης τὴν Νίκαιαν, πολιορκουμένην ὑπ' αὐτῶν καὶ ἐκ τῆς γῆς, κατεργόμενη δὲ ὑπὸ τῶν Σελυκιδῶν, μωαμεθάνων ἡγεμόνων. Ἡ Κίος κατοικεῖται καὶ σήμερον ὑπὸ τῶν Γραικῶν, ναυτικῶν, βιομηχάνων καὶ γεωπόνων, λεγομένη Ὀθωμανικῆ Γκαελλικ, ἥτις ναυλοχον ἢ ἐπίνοιον. Οἱ δὲ Γραικοὶ διασώζουσι κοινῶς τὸ παλαιὸν τοῦ τόπου ὄνομα, λέγοντες κατὰ παραφθορὰν Κιό. Ἡ Κίος ἔχει τὴν τιμὴν, ὅτι ἐγέννησε πρὸς τοῖς ἄλλοις τὸν περίφημον Ἀσκληπιάδην, μέγαλον ἰατρὸν τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐποχῆς.

Ὀλίγας τινὰς ὥρας ἀπὸ τῆς Κίου πρὸς ἀνατολὰς ἀρchetαι ἡ ῥηθῆσα λίμνη Ἀσκανία, ἐκτεινομένη ὁμοίως πρὸς τὸ ἀνατολικὸν καὶ ἔχουσα παρ' αὐτῆ πρὸς τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν τὴν Νίκαιαν, πόλιν ἐνδοξον εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν καὶ τοὺς Σταυροφορικοὺς πολέμους καὶ πρὸς τοὺς ὡς γεννημένη πρῶτον πρωτεύουσα τῆς αὐτοκρατορίας καὶ τῆς ἐκκλησίας τῶν Γραικῶν, καθ' ὃν χρόνον κατεῖχον τὸ Βυζάντιον οἱ Σταυρομάχοι Φράγκοι, ἀρπάξαντες αὐτὸ δολίως ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν νομίμων αὐτοῦ κτιστῶν. Ὁμώνυμοι πόλεις ἢ τόποι ἦσαν τὸ πάλαι καὶ ἄλλοι. Νίκαια ἐ-έλεγτο καὶ φρούριόν τι τῶν Ἐπισημημιδιῶν Λοκρῶν, μετὰξὺ Βοιωτικῆς καὶ Θεσσαλίας, πλησίον τῶν Θεσσαλιῶν ὑπὸ τὴν Οἴτην τὸ ὄρος, καὶ ἐμπορεῖον τι τῶν Μασσαλιωτῶν ἐν τῇ Κελτικῇ, λεγόμενον Νίρεα τὰ νῦν κατὰ παραφθορὰν τοῦ ὀνόματος, κτλ. Ἡ πόλις αὕτη ἀποικισθεῖσα πρότερον μὲν ὑπὸ τῶν Βοττιαίων Θρακῶν, ἔπειτα δὲ ὑπὸ τῶν Μακεδόνων καὶ λεγομένη Ἀντιγόχεια, μετωνομασθὲν Νίκαια ὕστερον ἀπὸ τῆς γυναικὸς τοῦ Λυσιμάχου. Ἐξ αὐτῆς ἦσαν Ἱππαρχος, ἄριστος μαθηματικὸς, Δίαν Κάσιος ὁ ἱστορικὸς, Φιλιστίων ὁ κομικὸς, ἀπεικῶν ἐξ ὑπερβολῆς γέλωτος κατὰ Σουΐδαν, ὁ ποιητὴς Παρθένιος, ὁ γραμματικὸς Ἐπιθέσης, ὁ φιλολόγος Ἀπολλωνίδης καὶ ἄλλοι ἐνδοξοὶ ἄνδρες τῶν Μακεδονικῶν καὶ Ῥωμαϊκῶν χρόνων. Ὁ Στραβὼν λέγει περὶ τῆς πόλεως ταύτης αὐτολεξεῖ. « Καὶ Νίκαια ἡ μητροπόλις τῆς Βιθυνίας ἐπὶ τῇ Ἀσκανίᾳ λίμνῃ περιέκειται δὲ κύκλω πεδίον μέγα καὶ σφοδρὰ εὐδαίμον, οὐ πάνυγε ὑγιεινὸν τοῦ θέους, κτίσμα Ἀντιγόνου μὲν πρῶτον τοῦ Φιλίππου, ὃς αὐτὴν Ἀντιγονίαν προσεῖπεν, εἶτα Ἀυτιμάχου, ὃς αὐ-

τὴν ἀπὸ τῆς γυναικὸς ὀνόμασε Νίκαιαν ἢν δ' αὕτη θυγάτηρ Ἀντιπάτρου. Ἔστι δὲ τῆς πόλεως ἐκκαίδε- καστάδης ὁ περίβολος ἐν τετραγώνῳ σχήματι. »

Ἡ ἱστορία τῆς πόλεως ταύτης ἦναι μεγάλη καὶ πολλή. Ἀρεῖ ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ σημειώσωμεν, ὅτι ἐν ταῦθα προσεκληθῆ ἡ πρώτη Οἰκουμένηκῆ Σύνοδος κατὰ Ἀρείου, ἡ συντάξασα καὶ τὸ σύμβουλον τῆς πίστεως, καὶ ἡ ἐβδόμη ἡ κατὰ τῶν εἰκονομάχων. Σήμερον περιέχει μόλις 300 οἰκογενεῖς χριστιανῶν ὀρθοδόξων, γεωπόνων καὶ τεχνιτῶν, ἀμελημέτη πολὺ κατὰ παιδείαν καὶ πᾶσα ἄλλην ἀναγκαίαν βελτίωσιν, ἀρμόζουσαν τοσούτον καὶ εἰς τὴν παλαιὰν καὶ Ἰσρὰν αὐτῆς φήμην. Ἄν οἱ κατὰ τότους πρόκριτοι ἀμελώσι τὸ δέον, διὰ τί δὲν φροντίζουσιν ὁπωςδήποτε καὶ οἱ ἀρμόδιοι κληρικοὶ καὶ ὁ μητροπολίτης διὰ τὴν ὠφέλειαν τῆς ἐκκλησίας καὶ τὴν ἀγαθὴν τοῦ ἱεροῦ κλήρου ὑπόληψιν; I. Γ. Α.

ΧΙΟΣ ΚΑΙ ΧΙΟΙ

Ὁ προλαβὼν τῆς Μελίσης ἀ-ιθρὸς περιέχει καὶ μικρὰν ἡμῶν περὶ Χίου καὶ Χίων διατρέψαντες ἢν ἀπῆλθε διὰ τοῦ ἀρ. 650 ἡ Ἀράθεια προσφῶν, ὡπωσοῦν καὶ εὐγενῶς, μὴ παραδεχόμενη μὲν πᾶσας ἀεραίως τὰ ἰδέας καὶ φράσεις τῆς εἰρημένης διατρέψης, συνιστάσα δὲ κατὰ τὸ ἴκαιν καὶ πρὸς τὸ κινόν τοῦ ἔθους συμφῆρον τὰς κατὰ τὴν κρίσιν αὐτῆς ὠφελιμωτέρως ἰδέας τῆς διατρέψης πρὸς τοὺς πλουσίους τῶν Χίων, πρὸς τοὺς κυρίως ἀποτείνεται ὁ λόγος ἡ-των.

Ἐπὶ θ' καὶ ἡμεῖς φιλοχίῳ, τρέποντες μεγάλην ὑπόληψιν καὶ ἀληθινὴν ἀγάπην πρὸς τὸν ἀξ-όλογον τούτον τοῦ ἔθνους λαὸν, ὃς τις, ὡς εἶπομεν ἐκεῖ, συνέβαλε πολὺ ἐκ μακροῦ χρόνου καὶ εἰς τὴν νῦν ἀγαθὴν μέρωςιν τῆς ἐν Σμύρῃ, τῇ ἰδικιτέρᾳ ἡμῶν πατρίδι, κοινότητος τῶν Γραικῶν. Χίος ἦτο πρὸς τοὺς ἄλλοις, ἀλλὰ κάτοικος Σμύρνης, ὁ αἰδίδμος Παντολέων Σεβαστόπωλος, ὃς τις παρὰ πάντας τοὺς συγγ-όνους καὶ τοὺς νῦν Σμυρναίους εὐηργέτης τὴν ἀναγκαίαν ταύτην κοινότητα, συστήσας καὶ προκίτας ἐξ ἰδίων τὴν τε *Εὐαγγελικὴν Σχολὴν* καὶ τὴν *Νοσοκομείον*, δύο καταστήματα καλὰ, τ' ἀξιολογοῦσα τῶν Σμυρναίων, τὰ ὁποῖα ὠφέλησαν καὶ ἐρήμισαν πάντοτε μεγαλῶς τὴν ἐνταῦθα κοινότητα τῶν Γραικῶν, τιμῶντα αἰωνίως καὶ τὸ ὄνομα τοῦ θαυματωτοῦ. Διὰ τὰ ἔργα ταῦτα ὁ μακαρίτης Σεβαστόπωλος κατετρέθη ἀνιλεῶς ὑπὸ τοῦ Παπισμοῦ μέχρι θανάτου, καὶ δολίως συλληφθεὶς ὡς τις κακούργος ἐν τῇ Γαλλίᾳ, ἐφυλακίσθη καὶ ἤθελεν ἴσως ἀποθάνει ἐκεῖ ἀφεύκτως, (καθὸ ἀντίπαλος τοῦ Ἰησοῦϊτισμοῦ, ταράττοντος, καὶ τότε τὴν Ἀνατολήν), ἐὰν δὲν ἐμεσολάβει ὑπὲρ αὐτοῦ ἡ Ὀθωμανικὴ Κυβέρνησις ἀπαιτοῦσα τὸν ἄνδρα ἐπιμῶνας, συμπρατοῦσας καὶ τῆς Ἀγγλίας.

Οἱ Σμυρναῖοι ἐκτοτε, ὄντες καὶ πλειότεροι καὶ πλουσιώτεροι, καὶ τοι περιποιούμενοι καλῶς τὸ τε Νοσοκομείον καὶ τὴν Εὐαγγελικὴν Σχολὴν, δὲν ἠδυνήθησαν εἰ μᾶλλον δὲν ἐφροντίσαν νὰ συστήσωσιν ἄλλο τίποτε, εἰ μὴ μόνον πρὸ τινῶν ἐτῶν τὸ Πτωχοδοχεῖον παρὰ τὸν Μέλητα, τὸν ναὸν τοῦ Προφήτου Ἠλιοῦ ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Μέλητος ὀπισθεν τοῦ Πάγου, καὶ πρὸ τούτων τὴν

ἐμπορικὴν Λέσχην, μὴ ἔχουσαν εἰσέτι τὰ χριώδη πάντα, καὶ τοὶ καλῶς συγκρατημένον. Ὁρφανοτροφεῖον δὲ, τοσούτον ἀναγκαῖον διὰ τὴν περιθάλψιν καὶ ἀνατροφὴν καὶ ἀποκατάστασιν τῶν ὄρφανων καὶ ἐνδεῶν παιδίων, ἐξ ὧν γέμουσι τινὲς ἀρχαὶ τῆς Σμύρνης, ἐξ ὧν καὶ οἱ ἑτεροβήσκοι, μάλιστα δὲ οἱ Παπισταὶ, ληΐζονται ἀυστρίως πρὸς ἀποπλάνησιν τῶν ψυχῶν, δὲν ἐσύστησαν εἰσέτι, φροντίζοντες περὶ λαμπρῶν οἰκῶν, ἐνδυμῶτων καὶ συμποσίων, καὶ λησιμονούντες τὴν ἀληθινὴν δόξαν τοῦ μεγάλου ἐκείνου συμπολίτου αὐτῶν, καὶ φοβούμενοι ἕως ἐξέως ἄχρι σήμερον τοὺς Ἰησοῦτας καὶ τὰς φυλακὰς τῆς Γαλλίας, ἣ ὅποια, καὶ ἂν παρασύρεται ὀλίγον ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦτισμοῦ, δὲν εἶναι πλέον, πολλοῦ γε καὶ δεῖ, ἀληθῶς φιλικὴ καὶ βοηθητικὴ πρὸς αὐτόν.

Χίος ἦτο κατὰ τοὺς ἡμετέροισιν χρόνοις, κἀτικός Σμύρνης, καὶ ὁ Στέφανος Ράλλης, πατὴρ τοῦ ἐν Τεργέστη Ἀμβροσίου Ράλλη, ὁ προστατεύσας ἐπιμελῶς τὴν ἐν Σμύρῃ ἀξιόλογον σχολὴν τοῦ Κούμα καὶ Οἰκονόμου περὶ 35 ἐτῶν. Οἱ Χίοι διόπουσι καλῶς καὶ τὸ Νοσοκομεῖον τοῦ Βυζαντιοῦ τὸ πρὸς τὴν Πηγὴν, γινόμενοι καὶ αὐτοῦ καὶ παντοῦ ὠφέλιμοι καὶ ζηλωταὶ περὶ τὰ κοινά.

Ἡμεῖς δὲν ἀμφισβητοῦμεν, ἀλλὰ ἐξ ἐναντίας κηρύττομεν μετὰ τοῦ δικαίου ἐπὶ τοῦ τὴν ἰκανότητα καὶ ἀκρίβειαν καὶ συνέσει τῶν Χίων κατὰ τὴν δέουσαν ἐπιμέλειαν τῶν κοινῶν πραγμάτων, σκεδὸν παντοῦ ὅπου εὐερωθῶσι. Λέγομεν μόνον, ὅτι πρὸς τιμὴν ἑαυτῶν καὶ ὠφέλειαν τοῦ ἔθνους, ἐν ᾧ συνυπάρχουσι καὶ αὐτοὶ, πρέπει νὰ ἐκτείνωσι φιλοτιμίως καὶ μεγαλοφρονέστερον τὴν ἰκανότητα καὶ συνέσει ταύτην ἐπὶ τῆς Μεγάλης τῆς τοῦ ἔθνους κοινότητος, ἣ ὅποια ἔχει μεγίστην καὶ ποικίλην χρεῖαν τῆς συνδρομῆς τῶν εὐγενεστέρων καὶ πλουσιωτέρων αὐτῆς μελῶν. Δὲν ἀμφισβητοῦμεν οὐδὲ ὅτι δὲν ὑπάρχουσι καὶ μεταξὺ τῶν ἀπικνητοῦ Χίων ἄνδρες, αἰροί, λόγιοι, νομειχοὶ καὶ φιλογενεῖς, ἐπειδὴ καὶ προσωπικῶς ἐγνωρίσαμεν καὶ τιμῶμεν τινὰς τοιούτους. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ὀνομάσωμεν τινὰς τῶν πλουσίων Χίων πανταχόθεν ἐπὶ κακοῦ, τὰ ὅποια ὅμως θέλομεν πράξει ἀκολούθως μετὰ τινὰ χρόνον, ἐὰν ἦναι χρεῖα. Ἐρωτῶμεν μόνον ποίαν μεγάλην, σημαντικὴν καὶ ἀξιόφημον εὐεργεσίαν πρὸς τὸ ἔθνος ἢ πρὸς τὰς κοινότητες αὐτὰν ἰδιαζόντως ἢ πρὸς τὴν Χίον αὐτὴν ἐπραξάν οἱ μεγαλόπλουτοι Χίοι τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Ἀμερικῆς, αὐτοὶ οἱ ἐπιδεικνύοντες εὐγενῆ τινα φιλοκαλίαν καὶ ἐθνικὴν φιλοτιμίαν καὶ ἀμύλλαν πρὸς τὰ ξένα ἔθνη; Ἄς ἦναι βέβαιος πᾶς τις, ὅτι πρῶτοι ἡμεῖς τοιαύτας πράξεις καὶ προαιρέσεις διασκαπίζημεν ἀσμένως, ἅμα πληροφορηθῶμεν τὴν ἀληθειαν, πρὸς τιμὴν τῶν αὐτοῦργῶν καὶ παραδειγματῶν, ἢ κενωφελῆ.

Ὁ ἀδελφοὶ Χίοι καὶ ἄλλοι ἰθαγενεῖς Γραικοὶ! τὰ ἴδια πᾶντα πρόσκαιρα καὶ μάταια καὶ μικρὰ, μόνον δὲ τὰ ἐθνικὰ καὶ ἡ ὑστεροφημίᾳ ἢ μετὰ θανάτων κρινόνται μεγάλα, ἐντιμα, αἰώνια, καὶ πρὸς ταῦτα βλέπετε ὅτι γινόν οἱ πάντες, ἐὰν ἀγαπᾶτε καὶ ἑαυτοῦ; καὶ τὰ τέκνα καὶ τὴν πατρίδα, ὡς ἄνθρωποι νομειχοὶ καὶ ἀληθῶς φιλότιμοι.

I. Γ. Α.

Ὁ ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

Περὶ τῆς γλυκείας καὶ ὠραίας κόρης τῶν οὐρανῶν, ὁ λόγος ἐνταῦθα πρόκειται ἢ ποιήσῃ το ἀληθὲς ἐντυφῆμα τῶν εἰσεσθῆτων ψυχῶν, ἔρθασεν εἰς βαθμὴν ὀλίγη εὐκαταφρόνητον. Καὶ ἄξιον παρατηρήσεως πρὸς τοὺς ἄλλοις εἶναι, ἡ καθαριότης τῆς γλώσσης τῆς, τὸ εὐχρον ἐκεῖνο καὶ ἀρμονικὸν τοῦ ὅφους τῆς, καὶ ἡ ποικιλία τῶν μέτρων τῆς. Καθὼς τὸ πάλαι πολλά τέρπει; καὶ ἡδονὲς παρεῖχεν ἡ Ὀμήρειος ποιήσῃ εἰς τοὺς ἀρχαίους, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡ σημερινὴ τὰ ἔγνη ἐκείνης βαδίζουσα καὶ τέρπει [ἂν καὶ μικρὰ παραβαλλομένη μ' ἐκείνην] καὶ χρηστὰς εἰς τὸ μέλλον ἰδοὶ ἐλπίδας.

Πολλὰ ἔγραψαν ὁ Χριστόπουλος, ὁ Σολωμὸς, ὁ Ρίτζος, ὁ Καλβὸς καὶ ὀλίγον ὕστερον οἱ Σπύρσοι καὶ ὁ Ραγκαβῆς. Ἐκ τῶν πρώτων ἤρχισεν ν' ἀνατέλλῃ ὁ φαεινὸς τῆς ποιήσεως ἀστὴρ, ἐκ τῶν δευτέρων νὰ μορφώνεται καὶ νὰ λαμπρύνεται μ' ὅλα ταῦτα εἰς τὰ γραφόμενάτων τὴν ἀρμονία ἀπαντάται; τὴν ὕψος ἰδεῶν καὶ μέλος λιγυρόφθογον; τὴν εὐφύια τῶν ὄντι ἐλληνικῆ;.....

Πλὴν τώρα ἔπαυσαν τοῦ νὰ ψάλλου, ὡς παλαιοὶ ἀπόμαχοι στρατιῶται· ἀλλὰ μήπως δὲν ἄφησαν τόσα μεγάλα ἐνθυμήματα; μήπως ἐνίοτε δὲν μᾶς ἐπὶ σὺρουν τὴν προσοχὴν δι' ἐνὸς σπανίου ἀρμονικοῦ κελαδήματος, τὸ ὅποιαν χανόμενον ἐναλῆς ἀφῆνει μετέωρον τὴν ἀκοήν μας, ὡς ὁ πῶταν παῖση τὸ γλυκύτατον ἐκεῖνο τῆς ἀπόδοσης κελαδῆμα, καὶ περιμένομεν μετ' ὀλίγον πάλιν τὸν ποσειδέατον τόνον;

Ἰδοὺ παραδειγμα, τὸ ὠραῖον ἐκεῖνο χαριέστατον τοῦ Ραγκαβῆ.

Πᾶσαν νέαν αἰγὴν γλυκὴ ἄνθος λωτοῦ
 Εἰς τοῦ Γάγλου τὸ κύμα ἀναθάλλει.
 Εἰ τὸν ἥλιον στίβουσι τὰ πέταλ' αὐτοῦ,
 Κ' εὐωδίε; ὁ κάλυξ του χύνει παντοῦ,
 Ὡς χρυσὴ μυραφύρα, φιάλη.

Ἄλλ' ἐξαίφνης με κρότους ὀρμῶν φοβεροῦς
 Ἐξογλύεται τοῦ Γάγλου τὸ κύμα,
 Καὶ τοὺς κλάδους συνθλά τοῦ λωτοῦ τοὺς χλοοῦς,
 Καὶ το ἄνθος ἀνάσπαστον σύρει ὁ ῥύς
 Εἰς σκοπέλιος κ' εἰς ἄγνωστον μνήμα

Ἡ ζωὴ μου ἐπίσης μονήρης ἀνθεῖ
 Εἰς τὸ ἄστατον κύμα τοῦ κόσμου.
 Εἰς τὸ φῶς τῶν βλεμμάτων σου ἂν θερμανθῇ
 Ἄς σβεσθῇ μετὰ ταῦτα καὶ ἄς μαρανθῇ
 Ὡς λωτῶ; ὁ ὑγρὸς ὀφθαλμὸς μου.

Μήπως ὁ Ὀδοιπόρος, ὁ Περιπλανώμενος, ἡ Παραμονὴ, ὁ Μεσσία; ὁ Ἄγνωστος κτλ. δὲν παρήγαγον ἀγλαὰς παραφουάδας, παραφουάδας ἐξεμπάνους;... Πῶθεν ἐνεπνεύσθησαν τὰ ἐωθινὰ ἄσματα τοῦ Καρποσούτσα; πῶθεν τὰ Παίγνια τοῦ Τωνταλιδῆ; (α) τὰ ὀλίγα ποιήματα τοῦ

[α] Ὀνόμασεν Παίγνια ὀποιοιτῆς αὐτὰ κατὰ μετροπροσῶν. Πλὴν ἀληθῶς δὲν εἶναι παίγνια, ἀλλὰ συχναὶ, τίς εὐρίσκει εἰς αὐτὰ ἀδαμάντας.